

„Sycylijskie narzędzia tkackie z epoki brązu: badania technologiczne i studia porównawcze nad ich funkcjonalnością”

Celem projektu pt. „Sycylijskie narzędzia tkackie z epoki brązu: badania technologiczne i studia porównawcze nad ich funkcjonalnością” jest poznanie narzędzi i technik tkackich stosowanych w produkcji włókienniczej na terenie prehistorycznej Sycylii, a dokładniej w epoce brązu, w okresie od ok. 2 500 tys. lat p.n.e. do ok. 900 r. p.n.e.. Celem jest także prześledzenie zmian jakie zaszły w tym rzemiośle, zwłaszcza w czasie kontaktów z ludnością przybywającą na wyspę z rejonu egejskiego (tereny współczesnej Grecji i wysp greckich Morza Egejskiego) w wyniku dalekomorskich wypraw handlowych, których początki sięgają końca XVIII w. p.n.e., a które zakończyły się wraz z upadkiem cywilizacji mykeńskiej ok. 1250 r. p.n.e. Założenia projektu zostaną osiągnięte poprzez przeprowadzenie kompleksowych badań na do tej pory nieopublikowanym i nieopracowanym materiale archeologicznym przechowywanym w lokalnych muzeach na wyspie. Te zabytki archeologiczne to przede wszystkim gliniane narzędzia włókiennicze stosowane w prehistorii do wykonywania tkanin (ciężarki) lub przędzenia nici (przędliki). Zaproponowane badania pozwolą ocenić (m.in. poprzez porównanie z podobnymi zabytkami z rejonu Egei) czy sycylijska technologia włókiennicza różniła się od współczesnych jej technologii znanych nam ze wschodniego Śródziemnomorza, oraz czy kontakty pomiędzy tymi cywilizacjami miały jakikolwiek wpływ na zmiany w technologii i zmiany w typach sycylijskich narzędzi włókienniczych.

W ramach projektu sycylijskie zabytki narzędzi tkackich ze wczesnej, średniej i późnej epoki brązu zostaną szczegółową przebadane, zadokumentowane i opisane w celu utworzenia katalogu tego typu artefaktów. Wszystkie informacje na ich temat zostaną zgromadzone w specjalnej bazie danych, która posłuży do przeprowadzenia dalszych analiz nad prehistorycznym materiałem (statystycznych, porównawczych, przestrzennych, etc.) i klasyfikacji zabytków według typów. Na podstawie zgromadzonej dokumentacji zostaną wykonane gliniane kopie wybranych narzędzi, a z ich pomocą przeprowadzone testy i eksperymenty tkackie, tzn. zostaną wytworzone nici i fragmenty tkanin.

Przebadanie glinianych narzędzi (ciężarków tkackich i przędlików) stanowi obecnie jedyny sposób na pozyskanie informacji o technologii tkactwa i zaawansowaniu tego rzemiosła na Sycylii epoki brązu, o sposobie produkcji tkanin i poszczególnych etapach tego procesu (od sposobu przygotowania nici aż po parametry otrzymywanych tkanin), rodzajach stosowanych warsztatów, organizacji pracy, etc. Pomimo, że znaleziska narzędzi tkackich na Sycylii nie należą do najrzadszych, nie zostały one dotąd w żaden sposób zbadane, podczas gdy ta kategoria zabytków jest świetnie znana z rejonów egejskich. Wpływy egejskie na kultury prehistorycznej Sycylii zidentyfikowano już zarówno w architekturze (mieszkalnej i grobowej), jak i w ceramice i drobnej plastyce figuralnej (choć nieliczne i mniej ewidentne). Badania nad narzędziami tkackimi pozwolą ustalić czy obce wpływy przeniknęły również do lokalnego włókiennictwa i podstawowego zestawu narzędzi tkackich.

Projekt ten zapełni swego rodzaju lukę informacyjną i poszerzy zakres naszej wiedzy, dostarczając nowych informacji nt. produkcji włókienniczej w obrębie Śródziemnomorza epoki brązu, i nowych danych z zakresu archeologii prehistorycznej Sycylii, archeologii egejskiej i archeologii starożytnego włókiennictwa. Wpisze się on także w nurt innowacyjnych badań nad narzędziami tkackimi, prowadzonych obecnie w Polsce i za granicą z uwzględnieniem metod archeologii eksperymentalnej i archeologii włókiennictwa.